

En läroresa över två hav

23.08.2019

Inget farväl av en sjömanshustru

1990

Ända sedan de första åländska bosättningarna har hon ställt sig på klipporna. Hustrun som vinkar farväl till honom ombord. Oräkneliga är de djupa suckar hon dragit genom seklerna när hon till slut har släppt horisonten med blicken och tagit stegen upp mot hemmet. Måtte han klara sig hem!

Med tiden var det inte bara små fiskebåtar som stävade mot osäkerheten. När sjöfarten blev den stora arbetsgivaren på Åland, blev epitetet sjömanshustru* den titel som många åländska kvinnor stoiskt bar medan de ensamma slet med gård och barn. Måtte han klara sig hem!

Sedan hände något. I efterkrigstidens Finland började allt fler kvinnor söka sig en utbildning. För unga kvinnor på Åland kom den här utvecklingen att betyda att det blev deras tur att ställa sig vid relingen och vinka farväl till familjen medan matroserna drog in trossarna för avgång mot Stockholm, Åbo eller Helsingfors. Måtte hon klara sig hem!

Eva Wahlberg-Jäntti vinkade farväl 1977. I Åbo väntade studier i informationsbehandling. Då hade hon ingen aning om att hon en dag skulle tillhöra pionjärerna inom den åländska IT-industrin.

- Jag ville studera matematik, men jag ville inte bli lärare. Så det blev informationsbehandling, som var ett helt nytt och okänt ämne. När jag sedan gick en programmeringskurs

visste jag att det var det här jag ville syssla med. Programmering är ju matematik i praktiken, säger hon.

Och programmera, det skulle hon få göra. Under ett sommarjobb på Viking Line var Wahlberg-Jäntti med och utvecklade ett incheckningssystem, andra somrar programmerade hon bland annat på Rederi Ab Sally. Som nyutexaminerad 1982 var det också en direkt fråga från Sally-bolagens ekonomichef Olof Bergroth som fick henne att packa väskan och resa över ett andra hav, den här gången Atlanten. Bergroth sade:

Skulle du kunna fara till Miami och programmera ett bokningssystem?

- På den tiden ägde Sally-bolagen Commodore Cruise Line. Jag blev väldigt smickrad över frågan så jag tackade genast ja. Det var ju ett drömjobb för en 24-åring! Men inte visste jag riktigt vad jag gav mig in på, skrattar Eva Wahlberg-Jäntti.

Året i Miami blev inte bara en ny kunskapsresa inom systemutveckling, jobbet blev också en ögonöppnare vad gäller ledarskap. På plats i Miami insåg Eva Wahlberg-Jäntti att hon stod inför fördomar. Hennes ålder och kön hörde på den tiden till ovanligheterna i databranschen. Men i bakhuvudet, och i ryggraden, hade hon det löfte som hennes chef Clas Gustafsson hade gett när de träffades första gången i Mariefhamn: Du ska veta att jag kommer att stöda dig till 100 procent.

- Jag hade aldrig fixat projektet i Miami utan de orden. Jag lärde mig att det är fruktansvärt viktigt att du har dina chefers förtroende, annars vågar du inte göra någonting.

Gustafsson stod vid sitt ord. Han tacklade fördomsproblemet genom att visa prov på den gamla skolans ledarskap.

- Han sade helt enkelt Håll käften och gör som hon säger. Efter det löpte projektet smidigt, säger Eva Wahlberg-Jäntti.

Och så gick det till när man på Commodore Cruise Line blev lycklig ägare av ett nytt bokningssystem, signerat av en åländsk kvinna. Men visst skulle den unga åländskan stanna nu när hon hade visat vad hon kunde? We've got work for you!

- Men jag ville hem, jag saknade min familj och mina vänner. Sedan läste jag i tidningen att Ålandsbanken sökte systemplanerare och jag tänkte Okej, det kan vara intressant i några år, också om banking inte riktigt är min grej.

Eva Wahlberg-Jänttis några år har nu blivit mer än 35 inom koncernen. Men hon tröstar sig med att hon i alla fall har bytt arbetsuppgifter några gånger. En utomstående betraktare kan för sin del konstatera att hon ju faktiskt varit med och skapat IT-systemet som hösten 2002 skrällde till i den här löpsedeln:

Ålands största exportaffär i hamn

Men för gänget på Ålandsbankens dataavdelning var den nyheten inte följden av ett första eldprov. Det ägde rum redan 1993 och då basunerade tidningen ut:

De fick bankcheferna att bjuda på champagne

* Lästips: Hanna Hagmark-Coopers bok Avsked och återseende om den åländska sjömanshustruns liv.

Sanningen om Ålandsbanken

100 berättelser genom 100 år

Joakim Enegren

Med bidrag av Annika Lundqvist, Leo Löthman och Teo Tuominen.

Foto: Ålands sjöfartsmuseum